

1. YÖNETİCİ ÖZETİ

Bu rapor, **15 Ocak 2025 tarihinde yürürlüğe giren 7538 sayılı Kanun** sonrasında engelli çalışanlar ve engelli emekliler üzerinde ortaya çıkan hak kayıplarını ortaya koymak amacıyla Engelli Emeklilik Dayanışma Derneği (EMED) tarafından hazırlanmıştır.

Türkiye'de yaklaşık **45 yıl boyunca uygulanan** vergi indirimi yoluyla engelli emekliliği sistemi, milyonlarca çalışanın çalışma hayatını planlarken esas aldığı hukuki güvence mekanizmalarından biri olmuştur. Özellikle **1 Ekim 2008 tarihinden önce sigortalı olan bireyler, çalışma hayatlarına başlarken ve yıllarca prim öderken hangi şartlarda emekli olacaklarını bilmekteydi.**

Bu kişiler;

- Çalışma hayatlarını bu sisteme göre planlamış,
- 15 ila 30 yıl arasında çalışmış,
- 3.600 ila 7.400 gün arasında prim ödemiş,
- Emeklilik hakkını kazanmış veya kazanmaya çok yaklaşmış kişilerdir.

Buna rağmen 15 Ocak 2025 tarihinde yürürlüğe giren düzenleme ile herhangi bir geçiş süreci tanınmadan sistem değiştirilmiş ve çok sayıda kişi emeklilik hakkını kaybetme riskiyle karşı karşıya bırakılmıştır.

Raporda incelenen vakalar göstermektedir ki;

- Bazı kişilerin emekli aylıkları kontrol muayeneleri sonucunda kesilmiş veya kesilme tehlikesi doğmuştur.
- Bazı kişiler emekliliğe yalnızca birkaç gün veya ay kala sistem değişikliği nedeniyle emekli olamamıştır.
- Bazı kişiler SGK tarafından kendilerine verilen emeklilik tarihine güvenerek çalışma hayatlarını planlamış ancak yeni düzenleme nedeniyle bu beklentileri ortadan kaldırılmıştır.
- Kanseri, lösemi, ağır uyku apnesi, astım, KOAH, ileri kalp hastalıkları, görme, işitme, uzuv, organ kaybı ve ciddi ortopedik rahatsızlıklara sahip bireyler “çalışma gücünü kaybetmemiş” kabul edilerek uzun yıllar (sağlıklı bireyler gibi 58 ila 60 yaşına kadar) çalışmaya tabi tutulmaktadır.

Raporun temel sonucu şudur:

İncelenen vakalar malulen emeklilik talep eden kişiler değildir.

Bu bireyler, uzun yıllar çalışmış, yüksek miktarda prim ödemiş ve engelli yaşlılık aylığı hakkını kazanmış veya kazanmaya çok yaklaşmış kişilerdir. Bu nedenle **engelli emekliliği sisteminin, geçmişte esas alınan engellilik oranı temelli değerlendirme yaklaşımından ayrılarak çalışma gücü kaybı esasına dayanan maluliyet değerlendirmesiyle benzer bir değerlendirme mantığı içerisinde ele alınması**, bu iki sistemin amaç, kapsam ve hedef kitlesi arasındaki temel farklılıkların göz ardı edilmesi sonucunu doğurmaktadır.

Ayrıca yaklaşık 45 yıl boyunca uygulanan bir sisteme güvenerek çalışma hayatını planlayan kişilerin herhangi bir geçiş süreci öngörülmeden farklı kurallara tabi tutulması, **hukuki güvenlik ve haklı beklentilerin korunması ilkeleri** bakımından ciddi tartışmaları beraberinde getirmektedir.

Bu rapor kapsamında incelenen durumların; hukuki güvenlik, haklı beklenti, sosyal güvenlik hakkı, sağlık hakkı ve engelli bireylerin korunmasına ilişkin ulusal ve uluslararası yükümlülükler çerçevesinde değerlendirilmesi gerektiği kanaatindeyiz.

2. TARİHSEL SÜREÇ

2.1. Vergi İndirimi Yoluyla Engelli Emekliliği Sistemi

Engelli çalışanların vergi indirimi yoluyla emekliliği sistemi, 1980'li yıllardan bu yana yaklaşık **45 yıl boyunca kesintisiz** şekilde uygulanmış; milyonlarca çalışanın çalışma hayatını, emeklilik planlamasını ve gelecek beklentilerini şekillendiren yerleşik bir sosyal güvenlik mekanizması haline gelmiştir. Bu sistem kapsamında;

- Engelli sağlık kurulu raporu bulunan çalışanlar,
- Vergi indirim hakkı elde eden çalışanlar,
- Sigortalılık süresi ve prim günü şartlarını tamamlayan çalışanlar,

engelli yaşlılık aylığından yararlanabilmekteydi.

Sistem uzun yıllar boyunca istikrarlı şekilde uygulanmış, milyonlarca çalışan çalışma hayatını buna göre planlamıştır. Önemle belirtilmelidir ki **bu sistem malulen emeklilik sistemi değildir.**

Malulen emeklilikte;

- En az 10 yıllık sigortalılık süresi ve 1.800 gün prim ödemesi yeterli olabilmekte,
- Çalışma gücü kaybı temel değerlendirme kriteri olarak esas alınmaktadır.

Buna karşılık engelli yaşlılık aylığında;

- 15 ila 20 yıl arasında sigortalılık süresi,
- 3.600 ila 4.400 gün arasında asgari prim ödeme şartı,
- Engel oranına bağlı olarak belirlenen emeklilik koşulları aranmaktadır.

Yani engelli emeklilik sistemi sonucu bağlanan yaşlılık aylığı, kısa süreli prim ödemesiyle hak edilen bir sosyal yardım veya maluliyet aylığı değil; uzun yıllar çalışma hayatına katılmış, sosyal güvenlik sistemine önemli ölçüde katkı sağlamış engelli çalışanlara yönelik özel bir yaşlılık aylığı niteliği taşımaktadır.

2.2. 7538 Sayılı Kanun Sonrası

15 Ocak 2025 tarihinde yürürlüğe giren 7538 sayılı Kanun ile birlikte engelli emekliliği sisteminde köklü değişiklik yapılmıştır. Bu değişiklik sonucunda;

- Vergi indirimi sistemi fiilen sona erdirilmiş,
- SGK Sağlık Kurulu değerlendirmesi esas alınmış,
- Engelli çalışanlar Maluliyet ve Çalışma Gücü Kaybı Tespit İşlemleri Yönetmeliği kapsamına alınmıştır.

Bu değişikliğin etkileri özellikle 1 Ekim 2008 tarihinden önce sigortalı olan kişiler açısından değerlendirilmelidir.

Çünkü bu kişiler çalışma hayatlarına başlarken hangi sistem kapsamında emekli olacaklarını bilmekteydi. Vergi indirimi yoluyla engelli yaşlılık aylığı sistemi, onlar için yalnızca bir uygulama değil; çalışma hayatlarını, kariyer planlarını ve gelecek beklentilerini üzerine kurdukları hukuki bir güvence niteliğindedir.

Nitekim 5510 sayılı Kanun yürürlüğe girerken de bu kişiler bakımından mevcut sistem korunmuş ve vergi indirimi yoluyla emeklilik uygulaması devam ettirilmiştir. Bu nedenle yaklaşık **45 yıl boyunca uygulanan sistem, çalışanlar açısından yerleşik ve korunacağı yönünde güçlü bir beklenti oluşturmıştır.**

Ayrıca sistem doğal süreç içerisinde zaten sona yaklaşmaktaydı. En düşük engellilik oranı olan %40 oranına sahip sigortalılar bakımından dahi sistemin en geç Ekim 2028 itibarıyla fiilen sona ermesi beklenmekteydi.

Dolayısıyla birçok kişi;

- Emekliliğine birkaç yıl,
- Emekliliğine birkaç ay,
- Hatta bazı durumlarda yalnızca birkaç gün kalmışken sistem değiştirilmiştir.

Diğer bir sorun ise; yaklaşık 45 yıldır uygulanan bir sistemin herhangi bir geçiş süreci öngörülmeden yürürlükten kaldırılmasıdır. Kanun yayımlandığı gün yürürlüğe girmiştir.

Oysa sosyal güvenlik mevzuatında yapılan değişikliklerde sigortalıların korunmasına yönelik geçiş hükümleri yeni veya istisnai bir uygulama değildir. Nitekim 4958 sayılı Kanun ile 2003 yılında yapılan düzenlemede, engelli emekliliği sisteminde, gerekli prim günü sayılarında yalnızca 400 günlük artış öngörülmesine rağmen sigortalıların mağdur olmaması amacıyla 5 kademeli geçiş sistemi uygulanmıştır.

Buna karşılık 7538 sayılı Kanun ile yalnızca prim günü veya sigortalılık süresinde değişiklik yapılmamış; yaklaşık 45 yıldır uygulanan engelli emekliliği sisteminin temelini oluşturan değerlendirme yöntemi değiştirilmiştir. Buna rağmen mevcut sigortalılar için herhangi bir geçiş mekanizmasına yer verilmemiştir.

Bu nedenle;

- Emekliliğine günler, haftalar, aylar kalanlar,
- Emeklilik için gerekli tüm şartları tamamlamış olanlar,
- SGK'dan emeklilik tarihi veya emekli olabilir yazısı almış olanlar bir gecede farklı kurallara tabi hale gelmiştir.

Bu durum şu soruyu da beraberinde getirmektedir:

2003 yılında yalnızca 400 günlük prim artışı için dahi 5 kademeli geçiş sistemi öngören hukuk düzeni, 2025 yılında engelli emekliliğinin temel değerlendirme sistemini kökten değiştirirken neden mevcut sigortalılar için benzer bir geçiş mekanizması öngörmemiştir?

3. HAK KAYIPLARININ ANALİZİ

Bu bölümde, 7538 sayılı Kanun sonrasında ortaya çıkan uygulamaların farklı gruplar üzerindeki etkileri somut vaka örnekleri üzerinden incelenmektedir. EMED tarafından değerlendirilen ve aşağıda özet tablosu yer alan **10 örnek vaka**, tekil olaylardan ziyade sistematik bir sorunun farklı yansımalarını göstermektedir.

Vakalar yalnızca bireysel mağduriyet örnekleri değil; hukuki güvenlik ilkesi, haklı beklentilerin korunması, sosyal güvenlik hakkı ve engelli bireylerin korunması bakımından değerlendirilmesi gereken yapısal sorunların somut göstergeleridir. Çalışma süreleri, prim günü sayıları, engellilik oranları ve sağlık durumları birlikte değerlendirildiğinde, ortaya çıkan mağduriyetlerin **münferit olaylardan değil; farklı engel gruplarını ve çalışma geçmişlerini etkileyen yapısal bir sorundan kaynaklandığı** görülmektedir.

İNCELENEN VAKALAR	
	10 GERÇEK VAKA
	15-30 YIL ÇALIŞMA SÜRESİ
	3.800 - 7.400 GÜN PRİM
	KANSER, LÖSEMİ, KALP HASTALIĞI, UZUV KAYBI
	EMEKLİLİĞE 1 GÜN - 4 AY KALA HAK KAYBI

3.1. Eski Sisteme Göre Emekli Olmuş Kişiler

3.1.1. Süreli Vergi İndirim Belgesi Nedeniyle Kontrol Muayenesi Mağdurları

VAKA-001

 Meme Kanseri
 Mastektomi
 Uterus ve Over Kaybı
 Nöropatik Ağrı

Engellilik Oranı %71

Çalışma Süresi 19 Yıl

Prim Günü 4.950

! HAK KAYBI

Kurum beyanına güvenilerek yapılan planlama boşa çıkmış, emeklilik hakkı iptal edilmiştir.

Bu grupta yer alan kişiler, emeklilik hakkını kazanmış ve emekli aylığı almaya başlamış olmalarına rağmen, süreli vergi indirim belgesi nedeniyle kontrol muayenesine tabi tutulmuş ve sonucunda oranı hala yüksek olmasına ve güncel tarihe göre tüm prim ve yıl şartlarını sağlamasına rağmen, emeklilik hakkını kaybetmiştir.

VAKA-001: %71 engellilik oranına sahip olan, 19 yıl sigortalılık süresi ve 4.950 prim günü bulunan vatandaş, meme kanseri tedavisi, mastektomi operasyonu, uterus ve over kaybı ile nöropatik ağrı tanılarına rağmen emeklilik hakkını kaybetmiştir. Kurum tarafından oluşturulan emeklilik beklentisine güvenerek yapılan yaşam ve çalışma planlaması sonuçsuz kalmış, kişi emeklilik hakkına ulaşamamıştır.

3.2. Eski Sisteme Göre Emekliliği Kesinleşmiş Kişiler

3.2.1. Emekli Olur Yazısı Almış ve Prim/Sigortalılık Süresi Tamamlamış

VAKA-002

 Koroner arter hastalığı
 Kalp yetmezliği
 Hipertansiyon
 Diyabet

Engellilik Oranı %73

Çalışma Süresi 22 Yıl

Prim Günü 7.100

! HAK KAYBI

Başvuru zamanında yapılmış olmasına rağmen sadece 2 gün farkla yeni sisteme tabi tutulmuştur.

Bu grupta yer alan kişiler, sigortalılık süresi ve prim günü şartlarını tamamlamış, SGK tarafından emeklilik tarihi veya emekli olabilir yazısı verilmiş olmasına rağmen yeni düzenleme nedeniyle emekli olamamıştır.

VAKA-002: %73 engellilik oranına sahip, 22 yıllık sigortalılık süresi ve 7.100 prim günü bulunan vatandaş; koroner arter hastalığı, kalp yetmezliği, hipertansiyon ve diyabet tanılarına rağmen, 13.01.2025 tarihinde SGK tarafından emekli olabileceğine ilişkin yazı verilmiş olmasına karşın başvurusunun 15.01.2025 tarihinden önce sonuçlandırılmaması nedeniyle yeni sisteme tabi tutulmuş ve emeklilik hakkından yararlanamamıştır.

Bu vaka, aynı koşullara sahip kişilerin yalnızca başvuru ve sonuçlanma tarihindeki birkaç günlük fark nedeniyle farklı hukuki sonuçlarla karşılaşabildiğini göstermektedir.

3.2.2. Vergi İndirim Belgesi Bulunan ve Prim/Sigortalılık Süresi Tamamlamış

VAKA-003

 Tip 1 Diyabet
 Diyabetik retinopati
 Koroner arter hastalığı
 Hipertansiyon

Engellilik Oranı %71

Çalışma Süresi 20 Yıl

Prim Günü 6.700

! HAK KAYBI

Belge tarihindeki birkaç günlük gecikme nedeniyle emeklilik hakkı kaybedilmiştir.

Bu grupta yer alan kişiler, eski sisteme göre emeklilik için gerekli sigortalılık şartlarını tamamlamış olmalarına rağmen, belge tarihleri veya başvuru süreçleri nedeniyle yeni sistem kapsamına alınmıştır.

VAKA-003: Vatandaş, %71 engellilik oranı, 20 yıllık sigortalılık süresi ve 6.700 prim günü ile eski sistem kapsamında engelli emekliliği hakkına ulaşabilecek durumdaydı. Ancak vergi indirim belgesinin 20.01.2025 tarihinde düzenlenmesi nedeniyle, yalnızca birkaç günlük süre farkıyla yeni sisteme tabi tutulmuştur ve engelli emeklilik hakkını kaybetmiştir.

Bu vaka, aynı koşullara sahip kişilerin yalnızca başvuru ve sonuçlanma tarihindeki birkaç günlük fark nedeniyle farklı hukuki sonuçlarla karşılaşabildiğini göstermektedir.

3.2.3. Hastalığı/Engeli Mevcut fakat Vergi İndirim Belgesi Sürecini Tamamlayamamış

VAKA-004

 Kalp hastalığı
 Stent darlığı
 EF düşüklüğü

Engellilik Oranı %60

Çalışma Süresi 20+ Yıl

Prim Günü 6.800

! HAK KAYBI

15 Aralık 2024 tarihinde eğer kalp krizi geçirmesine rağmen, rapor ve başvuru süreçleri tamamlanamadığı için eski sistemden yararlanamamıştır.

Bu grupta yer alan kişiler, emeklilik için gerekli çalışma ve prim şartlarını tamamlamış olmakla birlikte, hastalıklarının teşhis/raporlama süreçlerinin kanun değişikliğinden sonraya kalması nedeniyle eski sistemden yararlanamamıştır.

VAKA-004: Vatandaş, 15 Aralık 2024 tarihinde ağır kalp krizi geçirmiştir. Kalp krizi sonrasında hastanede devam eden tedavi süreci nedeniyle sağlık kurulu raporu ancak 28 Ocak 2025 tarihinde hazırlanmıştır. 20 yılı aşkın sigortalılık süresi ve 6.800 prim günü bulunan vatandaşın yaşadığı hak kaybı, **7538 sayılı Kanun'un geçiş süreci olmaksızın yürürlüğe alınmasından kaynaklanmıştır.**

3.3. Eski Sisteme Göre Emekliliği Kesinleşecek Kişiler

3.3.1. Emekli Olur Tarihi Almış ve Prim/Sigortalılık Süresi Tamamlamamış

VAKA-005

Uyku apne (OSAS)

Hiper tansiyon

Bel fıtığı

HAKLI BEKLENTİ

Resmi bilgiye güvenerek yapılan planlamalar boşa çıkmıştır.

Engellilik Oranı %40

Çalışma Süresi 19 Yıl

Prim Günü 4.030

Bu grupta yer alan kişiler, SGK tarafından kendilerine bildirilen emeklilik tarihine güvenerek çalışma hayatlarını planlamış ve emeklilik hazırlıklarını yapmıştır.

VAKA-005: Vatandaş, %40 engellilik oranı, 19 yıllık sigortalılık süresi ve yaklaşık 4.030 prim günü ile uzun yıllardır yürürlükte bulunan engelli emekliliği sistemine göre çalışma hayatını planlamıştır. SGK tarafından kendisine belirli bir tarihte emekli olabileceği yönünde belge verilmiş, geleceğe ilişkin planlarını bu resmi bilgiye güvenerek şekillendirmiştir.

Ancak 7538 sayılı Kanun sonrasında yapılan sistem değişikliği nedeniyle, yıllardır oluşan emeklilik beklentisi ortadan kalkmış ve vatandaş emeklilik hakkından yararlanamamıştır.

3.3.2. Sağlık Kurulu Raporu/Vergi İndirim Belgesi Bulunan ve Prim Günü/Sigortalılık Süresini Henüz Tamamlamamış

Bu grupta yer alan kişiler, eski sisteme göre emeklilik hakkına kısa süre kalmış olmasına rağmen yeni düzenleme nedeniyle emeklilik beklentilerini kaybetmiştir.

VAKA-006

Uzuv kaybı (El kopması)

El fonksiyon kaybı

HAKLI BEKLENTİ

Emekliliğine yalnızca 4 ay kala sistem değişikliği nedeniyle hak kaybı yaşamıştır.

Engellilik Oranı %45

Çalışma Süresi 20 Yıl

Prim Günü 4.500

VAKA-006: Vatandaş, %45 engellilik oranı, 20 yıllık sigortalılık süresi ve 4.500 prim günü ile yıllardır yürürlükte olan engelli emekliliği sistemine göre çalışma hayatını sürdürmüştür. SGK tarafından kendisine **2025 yılının Mayıs ayında emekli olabileceği bildirilmiş**, kişi de çalışma ve yaşam planlarını bu bilgiye göre oluşturmuştur.

VAKA-007: Çocukluk döneminden itibaren devam eden kalp hastalığı nedeniyle engelli statüsünde bulunan vatandaş, **çalışma hayatına başlarken yürürlükteki mevzuat kapsamında engelli emekliliğinden yararlanabileceği**

beklentisiyle çalışmıştır. 18 yılı aşan çalışma süresi ve 5.200 prim günü bulunan kişi, emekliliğine dört ay kala yapılan sistem değişikliği nedeniyle emeklilik beklentisini kaybetmiştir.

VAKA-007

Fallot Tetralojisi

Pulmoner Yetmezlik

Doğumsal Kalp Hastalığı

HAKLI BEKLENTİ

Emekliliğine yalnızca 4 ay kala sistem değişikliği nedeniyle hak kaybı yaşamıştır.

Engellilik Oranı %72

Çalışma Süresi 18 Yıl+

Prim Günü 5.200

VAKA-008

Skolyoz

HAKLI BEKLENTİ

Emekliliğine 4 ay kala sistem değişikliği nedeniyle hak kaybı yaşamıştır.

Engellilik Oranı %45

Çalışma Süresi 20 Yıl

Prim Günü 7.400

VAKA-008: SGK tescilinden önce teşhis edilmiş engellilik durumu bulunan vatandaş, **erken emekli olabileceğine ilişkin yasal düzenlemelere güvenerek çalışma hayatını sürdürmüş ve yaklaşık 20 yıllık sigortalılık süresi boyunca 7.400 prim günü tamamlamıştır. Emekliliğine dört ay kala yapılan sistem değişikliği nedeniyle emeklilik beklentisini kaybetmiştir.**

güvenerek sürdürmüş ve yaklaşık 19 yıllık sigortalılık süresi içerisinde 7.000 prim günü tamamlamıştır. Emekliliğine dört ay kala yapılan sistem değişikliği nedeniyle emeklilik beklentisini kaybetmiştir.

VAKA-009

Lösemi

Ağır uyku apnesi (OSAS)

Ürölöjik kayıplar

HAKLI BEKLENTİ

Emekliliğine yalnızca 4 ay kala sistem değişikliği nedeniyle hak kaybı yaşamıştır.

Engellilik Oranı %72

Çalışma Süresi 19 Yıl+

Prim Günü 7.000

VAKA-010

Meme kanseri

Mastektomi

İğitme kaybı

Psöriazis

Sol kol fonksiyon kaybı

HAKLI BEKLENTİ

Emeklilik için gerekli yalnızca 120 prim günü eksik olduğundan emeklilik hakkını kaybetmiştir.

Engellilik Oranı %67

Çalışma Süresi 30 Yıl

Prim Günü 3.880

VAKA-010: 30 yıllık çalışma hayatı bulunan vatandaş, %67 engellilik oranı ve 3.880 prim günü ile engelli emekliliği hakkını elde etmeye çok yaklaşmıştır. Emeklilik için gerekli sigortalılık süresini fazlasıyla doldurmuş, yalnızca **120 prim günü eksiği kalmışken** yürürlüğe giren sistem değişikliği nedeniyle emeklilik hakkından yararlanamamıştır.

Bu vakalar, emekliliğine kısa süre kala yapılan sistem değişikliği nedeniyle kişilerin yıllarca süren çalışma ve prim süreçlerine rağmen, öngördükleri emeklilik hakkından mahrum bırakılmasının hukuki güvenlik ve haklı beklenti açısından ciddi sorunlar doğurduğunu göstermektedir.

Sonuç olarak tüm vakalar, aynı veya benzer koşullardaki engelli bireylerin, sistem değişikliği nedeniyle farklı sonuçlarla karşı karşıya kaldığını göstermektedir. Yıllarca çalışan ve prim ödeyen kişiler, başvuru tarihi, birkaç günlük gecikme veya emekliliğe kalan süre gibi nedenlerle hak kaybı yaşamıştır. Özellikle emekliliğe çok az süre kalan kişilerde, haklı beklentinin ve hukuki güvenlik ilkesinin zedelendiği görülmektedir.

Vakalar bütünüyle değerlendirildiğinde, **geçiş sürecinin olmaması ciddi ve öngörülemez mağduriyetler doğurmuştur.**

4. ORTAK SONUÇLAR

İncelenen vakalar, ortaya çıkan etkilerin münferit olaylardan ibaret olmadığını; farklı sağlık durumu, çalışma geçmişi ve emeklilik aşamasına sahip engelli çalışanların benzer mağduriyetlerle karşı karşıya kaldığını göstermektedir.

Vakalarda ortak olarak hukuki güvenlik ilkesinin zedelenmesi, haklı beklentilerin ortadan kalkması, idareye duyulan güvenin sarsılması ve bazı durumlarda kazanılmış hakların kaybedilmesi sonuçları ortaya çıkmıştır. Bu durumun; sosyal devlet ilkesi, 2030 Engelsiz Vizyon Belgesi ve BM Engelli Hakları Sözleşmesi çerçevesinde değerlendirilmesi gerektiği düşünülmektedir.

Vakalar aynı zamanda emeklilik hakkının kaybedilmesinin yalnızca hukuki sonuçlar doğurmadığını, sosyal ve ekonomik etkiler de yarattığını ortaya koymaktadır. Emeklilik beklentisinin ortadan kalkması; gelir kaybı, yoksullaşma riski, aile bütçesinin bozulması ve psikolojik baskının artması gibi sonuçlara yol açabilmektedir. Bunun yanında, bireylerin çalışma hayatına devam etmek zorunda kalmaları sağlık ve iş güvenliği açısından ilave riskler doğurmaktadır. Sağlık güvencesine erişim, ilaç temini ve tedavi süreçlerine ilişkin belirsizlikler de dikkate alındığında, ortaya çıkan mağduriyetlerin yalnızca bireyleri değil ailelerini ve sosyal yaşamlarını da etkileyen sonuçlar doğurduğu görülmektedir.

5. EMED ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

EMED'in amacı yeni bir hak veya ayrıcalık tanımlanması değil; uzun yıllardır uygulanan sistem kapsamında oluşmuş haklı beklentilerin, hukuki güvenlik ilkesinin ve engelli çalışanların sosyal güvenlik haklarının korunmasıdır.

Bu kapsamda aşağıdaki düzenlemelerin değerlendirilmesi önerilmektedir:

KISA VADE

- 1 Ekim 2008 öncesi sigortalılar için mevcut hakların korunması
- Haklı beklenti sahibi veya emekliliğine kısa süre kalmış bireylerin haklarının korunması
- Kontrol muayenelerinde sürelerin gözden geçirilmesi ve kazanılmış haklar için güvence sağlanması

ORTA VADE

- Engelli erken emekliliği (yaşlılık aylığı) ile malulen emeklilik uygulamalarının birbirinden ayrıştırılması
- Maluliyet ve Çalışma Gücü Kaybı Tespit İşlemleri Yönetmeliğinin ve eki listenin yeniden değerlendirilmesi

UZUN VADE

- Sağlık kurulu değerlendirme standartlarının ve rapor sürelerinin yeniden gözden geçirilmesi
- Sağlık kurulu itiraz sürelerinin ve süreçlerinin gözden geçirilmesi
- Bağımsız itiraz ve değerlendirme mekanizması oluşturulması

6. SONUÇ VE TALEP

1 Ekim 2008 tarihinden önce sigortalı olan kişilerin gelecek planlarını uzun yıllardır yürürlükte olan sistem üzerine kurmuş olmaları nedeniyle, herhangi bir geçiş süreci öngörülmeden yapılan değişiklikler hukuki güvenlik ve haklı beklentilerin korunması bakımından ciddi sonuçlar doğurmaktadır. Bu nedenle EMED olarak;

- 1 Ekim 2008 öncesi sigortalı engelli çalışanların haklı beklentilerinin korunmasını,
- Emeklilik hakkını kazanmış veya emekliliğine kısa süre kalmış kişilerin mağduriyetlerinin giderilmesini,
- Kontrol muayeneleri nedeniyle ortaya çıkan hak kayıplarının önlenmesini,
- Engelli çalışanların sosyal güvenlik haklarının korunmasına yönelik yasal ve idari düzenlemelerin yapılmasını, saygılarımızla arz ve talep ederiz.

Engelli Emeklilik ve Dayanışma Derneği (EMED)